

ສກារណແລະປ້ອນຫາກຄ່າເນີນງານນິເຕັກຍາໃນໂຮງເຮັດວຽກ

ສັນກັດສຳນັກງານການປະຄມຄຶກຊາ ຈິງຂວັດອຸບລາຮານີ

ນາງສາວເປົ່ມກມລ ຄຣືຈະມາ

ວິຖານີພນໍ້ນີ້ເປັນລ່ວນໜຶ່ງຂອງການຄຶກຊາຕາມໜັກສູງປະຊາຊົນລາວ

ການວິທະຍາລັດ

ນັ້ນທີວິທະຍາລັດ ຈຸ່າລັງກຮັ້ມທີວິທະຍາລັດ

ພ.ສ. 2536

ISBN 974-582-842-4

ລີ້ນລົກຮົ້ນຂອງນັ້ນທີວິທະຍາລັດ ຈຸ່າລັງກຮັ້ມທີວິທະຍາລັດ

019359 : ๑๗๙๐๑๓๙

STATE AND PROBLEMS OF THE OPERATION OF IN-SCHOOL SUPERVISION
IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE
OF UBON RATCHATHANI PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION

Miss. Pramgmoi Sritumma

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-842-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ลักษณะและปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา
 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี
 โดย นางสาวเปรมกมล ศรีธรรมมา
 ภาควิชา บริหารการศึกษา
 อาจารย์ที่ปรึกษา รองคอลตราจารย์ ดร. อมรชัย ตันติเมธ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นักวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
 ของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญามหาบัณฑิต

..... คอมบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชราภิญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ดร. นพดล บุญสวัสดิ์ ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

..... ดร. นพดล บุญสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษา
 (รองศาสตราจารย์ ดร. อมรชัย ตันติเมธ)

..... ดร. นพดล บุญสวัสดิ์ กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เมรย์อุด)

เบร์กมล ศรีธรรมมา : สภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี (STATE AND PROBLEMS OF THE OPERATION OF IN-SCHOOL SUPERVISION IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF UBON RATCHATHANI PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. ออมรชัย ตันติเมธ 314 หน้า. ISBN 974-582-842-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด/อำเภอและกิ่งอำเภอ 28 คน ผู้บริหารโรงเรียน 309 คน ครูผู้สอน 309 คน เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง และแบบศึกษาเอกสาร มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแยกแจงความถี่และหากาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

สภาพการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการโรงเรียนศึกษาข้อมูลจากผลการปฏิบัติงานในรอบปีที่ผ่านมา แล้วจัดลำดับความสำคัญของปัญหาไว้คร่าวที่หาสาเหตุ และกำหนดทางเลือกโดยการระคุมความคิด

2. วางแผน โรงเรียนมีการกำหนดนโยบาย กิจกรรม แล้วจัดทำโครงการนิเทศภายในโรงเรียน

3. ปฏิบัติการนิเทศโรงเรียนมีการเตรียมการก่อนการนิเทศโดยการประชุมชี้แจง และปฏิบัติการนิเทศ ซึ่งมีการนิเทศงานวิชาการเป็นส่วนใหญ่

4. ประเมินผล โรงเรียนมีการประเมินผลกระทบจากการนิเทศ แล้วนำผลไปปรับปรุงวิธีดำเนินงาน

ปัญหาในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนปัญหาส่วนใหญ่ที่พบคือ การนิเทศควบคุม จำกัดไม่ต่อเนื่องขาดงบประมาณสนับสนุน ขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน ขาดเครื่องมือในการดำเนินงาน และขาดการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต ..... H - ๙
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C441751 : MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT
KEY WORD: STATE/PROBLEMS/OPERATION/IN-SCHOOL SUPERVISION/UBON RATCHATHANI

PROVINCIAL

PRAMGMOL SRITUMMA : STATE AND PROBLEMS OF THE OPERATION OF IN-SCHOOL SUPERVISION IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF UBON RATCHATHANI PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF.AMORNCHAI TANTIMETH, Ed.D. 314 PP. ISBN 974-582-842-4

The purpose of this research was to study the state and problems of the operation of in-school supervision in elementary schools under the jurisdiction of the office of Ubon Ratchathani Provincial Primary Education. Samples were 28 supervisors 309 school administrators, and 309 teachers. The research instruments were questionnaires, structured interview forms and documentary analysis forms. Data were analyzed by frequency distribution and percentage. The results were as follows :

1. Studying current state, problems and needs: Schools investigated data from previous year operational results then sequenced the importance of the problems, analyzed the causes and designed the alternatives by brain-storming.

2. Planning : school policies and activities were stated then the in-school supervision projects were set up

3. Supervision operation : Supervision preparation was set up by meetings, and the supervision which included mainly academic affairs was operated

4. Evaluation : the operation was evaluated during and at the end of the project, and then the results were used to improve the operation.

Problems of in-school supervision operation were the incontinuity of the supervision, lack of budget, lack of knowledge and understanding in the operation, lack of tools in operation and the incontinuity of evaluation.

ภาควิชา..... บริหารการศึกษา:
สาขาวิชา..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา..... 2535

ลายมือชื่อนิสิต..... ๒-๙
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... อรุณ พันธ์วงศ์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความมุ่งเคราะห์อย่างดีเยี่ยมจาก รองศาสตราจารย์ ดร. ออมรชัย ตันติเมธ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และชี้คิดเห็นต่าง ๆ ในการวิจัย รวมทั้งตรวจแก้ไขข้อบกพร่องมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี่

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เ Mareyot ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ใจกิษพ์ เชื้อรัตนพงษ์ เป็นอย่างยิ่งที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ สำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาตรวจแก้ไขและแนะนำในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย นอกจากนี้ขอขอบพระคุณศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ศึกษานิเทศก์สำนักงานประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ตลอดจนผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ที่กรุณาให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

สุดท้าย ขอขอบพระคุณ คุณชลวิทย์ ศรีธรรมมา คุณพิกาย ศรีธรรมมา คุณนิยม ศรีธรรมมา หลาน ๆ ทุกคน และคุณอาจารย์ เนื้อนวล ที่ให้ความช่วยเหลือในการจัดทำข้อมูล นิพนธ์วิทยานิพนธ์ และให้กำลังใจตลอดมา และที่สำคัญคือ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนสำหรับการวิจัยครั้งนี้

เบร์มกมล ศรีธรรมมา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	๔
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๕
กิตติกรรมประกาศ.....	๙
สารบัญตาราง.....	๑๙

บทที่

1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัจจุบัน.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	6
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย.....	7
วิธีดำเนินการวิจัย	7
2 แนวคิด ทฤษฎีหลักการและผลงานวิจัยเกี่ยวข้อง.....	12
ความหมายของการนิเทศภัยในโรงเรียน	12
ความจำเป็นของการนิเทศภัยในโรงเรียน	14
จุดมุ่งหมายของการนิเทศภัยในโรงเรียน	16
หลักการนิเทศภัยในโรงเรียน	17
งานนิเทศภัยในโรงเรียน	20
การกิจของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภัยในโรงเรียน	23
กระบวนการนิเทศภัยในโรงเรียน	31
กิจกรรมการนิเทศภัยการศึกษา	39
การวางแผนนิเทศภัยในโรงเรียน	41

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	แผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน	43
	การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน	46
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	47
3	วิธีดำเนินการวิจัย	54
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	54
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	54
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	57
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	59
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	220
	สรุปผลการวิจัย	222
	อภิปรายผลการวิจัย	227
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้	234
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	234
	รายการอ้างอิง	235
	ภาคผนวก	238
	ประวัติผู้เขียน	314

**คู่มือวิทยาลัย
คุณลักษณะพัฒนาศักยภาพ**

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกเป็นราย สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ	55
2 จำนวนและค่าร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปแล้วได้รับคืน	60
3 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับ เพศ วุฒิสูงสุดทางการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ¹ ผู้บริหาร จำนวนนักเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	64
4 ค่าความถี่และค่าร้อยละ เกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และ ความต้องการในการนิเทศภายในโรงเรียน จากการสอบถามผู้บริหาร โรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	68
5 ค่าความถี่และค่าร้อยละ เกี่ยวกับการวางแผนนิเทศภายในโรงเรียน จากการสอบถามผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ..	81
6 ค่าความถี่และค่าร้อยละ เกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน จากการสอบถามผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ..	90
7 ค่าความถี่และค่าร้อยละ เกี่ยวกับการประเมินผล และรายงานผล แผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน จากการสอบถามผู้บริหาร โรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	101
8 ค่าความถี่และค่าร้อยละ เกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงาน ศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการนิเทศภายในโรงเรียน จาก การสอบถามผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	111
9 ค่าความถี่และค่าร้อยละ เกี่ยวกับปัญหาในการวางแผนนิเทศภายใน โรงเรียน จากการสอบถามผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน	116

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10 ค่าความถี่และค่าร้อยละ เกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน จากการสอบความผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	121
11 ค่าความถี่และค่าร้อยละ เกี่ยวกับปัญหาในการประเมินผล และรายงานผลโครงการนิเทศภายในโรงเรียน จากการสอบความผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	126
12 ค่าความถี่และค่าร้อยละ เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจากการสอบความครุผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	133
13 ค่าความถี่และค่าร้อยละ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการนิเทศภายในโรงเรียน จากการสอบความครุผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	137
14 ค่าความถี่และค่าร้อยละ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการวางแผนนิเทศภายในโรงเรียน จากการสอบความครุผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	145
15 ค่าความถี่และค่าร้อยละ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน จากการสอบความครุผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	151
16 ค่าความถี่และค่าร้อยละ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และรายงานผล โครงการนิเทศภายในโรงเรียน จากการสอบความครุผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	160
17 ค่าความถี่และค่าร้อยละ เกี่ยวกับปัญหาในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศภายในโรงเรียน จากการสอบความครุผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	166

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
18	ค่าความถี่และค่าร้อยละ เกี่ยวกับปัญหาในการวางแผนนิเทศภายในโรงเรียน จากการสอบถามครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน .	175
19	ค่าความถี่และค่าร้อยละ เกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน จากการสอบถามครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน .	180
20	ค่าความถี่และค่าร้อยละ เกี่ยวกับปัญหาในการประเมินผลและรายงานผลโครงการนิเทศภายในโรงเรียน จากการสอบถามครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	185
21	ค่าความถี่และค่าร้อยละ เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งเป็นหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประชุมศึกษาจังหวัด หัวหน้าฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา และหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประชุมศึกษาอวฯ/กิ่งอวฯ จำแนกตามเพศ วุฒิสูงสุด ทางการศึกษา ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ และประสบการณ์ได้รับจากการอบรมหรือประชุมล้มมนา เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน	192
22	ค่าความถี่และค่าร้อยละ เกี่ยวกับแผนงาน/โครงการสนับสนุนการนิเทศภายในโรงเรียน จากการสัมภาษณ์หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประชุมศึกษาจังหวัด หัวหน้าฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา และหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประชุมศึกษาอวฯ/ กิ่งอวฯ	196
23	ค่าความถี่และค่าร้อยละ เกี่ยวกับให้การสนับสนุนวางแผนนิเทศภายในโรงเรียน จากการสัมภาษณ์หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประชุมศึกษาจังหวัด หัวหน้าฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา และหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประชุมศึกษาอวฯ/ กิ่งอวฯ	198

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
24	ค่าความถี่และค่าร้อยละ เกี่ยวกับการให้การสนับสนุนการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน จากการสัมภาษณ์หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประ同胞ศึกษาจังหวัด หัวหน้าฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา และหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประ同胞ศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ	200
25	ค่าความถี่และค่าร้อยละ เกี่ยวกับการประเมินผลแผนงาน/โครงการสนับสนุนการนิเทศภายในโรงเรียน จากการสัมภาษณ์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประ同胞ศึกษาจังหวัด หัวหน้าฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา และหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประ同胞ศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ	207
26	ค่าความถี่และค่าร้อยละ เกี่ยวกับปัญหาในการให้การสนับสนุนการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน จากการสัมภาษณ์หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประ同胞ศึกษาจังหวัด หัวหน้าฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา และหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประ同胞ศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ	209
27	ค่าความถี่และค่าร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการที่จะช่วยสนับสนุนในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จากการสัมภาษณ์หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประ同胞ศึกษาจังหวัด หัวหน้าฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา และหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประ同胞ศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ	211